

Szerkesztői üzenetek

VISSZHANG - LVIII. évfolyam, 23. szám, 2014. június 6.

Olvasóknak

Az *Élet és Irodalom* internetes változata díjfizetés ellenében olvasható. Figyelem: az internetes változatot a nyomtatott lap előfizetői ingyenesen olvashatják egy igen egyszerű regisztrálás után.

Ezzel szemben: akik bármilyen nemes megfontolásból is letöltik és valamiképp különböző oldalakon olvashatóvá teszik a honlapon megjelent szövegeket, kárt okoznak a lapnak. Ezt az a gyakori magyarázat sem menti, hogy a cikk annyira fontos, hogy azt mindenkinek olvasnia kell. Bízunk benne, ha annyira fontos, fizetnek érte.

Szerzőknek

Közlésre szánt kéziratnak tekintjük azt a szöveget, amelyik kifejezetten az *Élet és Irodalom* számára készült, ennek megfelelően korábban sehol nem kapott nyilvánosságot. A sehol azt jelenti, hogy sehol: semmilyen nyomtatott lapban és a net semmilyen fórumán nem jelent meg, ideértve a saját blogot is. Az *Élet és Irodalom* ugyanis nem másodközlő lap, extrém eseteket kivéve nem közöl olyan írásokat, amelyek a nyilvánosság valamely (bármely) fórumán megjelentek. Ez alapján véve természetes és magától értetődő, az utóbbi időben azonban néha olyan cikkeket is kapunk, amelyek valahol (többnyire az internet valamely eldugott szegletében) már megjelentek. A valamely szeglet is a nyilvánosság része, ilyenformán a cikk újabb közlése másodközlés lenne.

A lap amúgy természetesen nyitott, a korábbiakból következően egy feltétel van: egy cikk egyszerre csak egy szerkesztőségben lehet. Ha a szerző egyidejűleg mégis több szerkesztőségbe elküldte írását, ezt a körülményt jeleznie kell. Amíg ez a körülmény fennáll, a közlés nem lehetséges.

A lap feltett szándéka, hogy a továbbiakban a nyomtatott változatban nem közöl lábjegyzeteket. Ami elhagyható, azzal nincs gond, ami nem hagyható el, azt szövegközi jegyzetként vagy utalásként közli. Az internetes változatban viszont minden lábjegyzet megjelenik, erre a nyomtatott lapban föl hívjuk a figyelmet.

Kiadóknak

Fölkérjük azokat a kiadóvezetőket, akik szívesen küldenek megjelenés előtt álló kötetekből előzetes közlésre részeket – többnyire elő- vagy utószókat –, hogy erről a szándékukról még a küldés előtt egyeztessenek a szerkesztőség illetékes munkatársával. A kézirat küldése ugyanis hagyományosan szerzői kompetencia. A szerző közlési szándékának legtermészetesebb és legegységesebb jele, hogy ő maga keresi meg a szerkesztőséget. Ilyen esetekben minden félreértés nélkül tisztázható, hogy a lap elfogadja-e a cikket közlésre, vagy ha nem, akkor miért nem. Ha azonban a szerzőség és a kéziratküldés elválik, akkor a szerkesztőség arra kényszerül, hogy a közlésről a kiadó illetékesével tárgyaljon, sokszor úgy, hogy a szerzőnek fogalma sincs arról, hogy mi történik a kéziratával. Közlés esetén nincs különösebb gond, de a közlés hátrítása komoly károkkal járhat, ugyanis a közlést kérő kiadó ilyenkor azt mond majd a szerzőnek, amit akar. Az ilyen megbízás nélküli ügyvivők a magyar közírás és irodalmi élet komoly bajkeverői. Tevékenységük következménye félreértés, sértődés és harag, ráadásul úgy, hogy az érintettek – kiadó és

szerző – azt sem tudják pontosan, mi bajuk egymással. A szerkesztőség tehát a fenti kellemetlenségek megelőzése érdekében megkéri azt a kiadót, amelyben ez gyakorlat volt eddig, hogy tegyen meg mindent a félreértések elkerüléséért: hagyja a kézirat küldését a szerzőre.

Ifjabb olvasóknak

Az *Élet és Irodalom* kizárólagos kiadói joga az 1992-ben bejegyzett Élet és Irodalom Alapítványé. Ezt a jogot 1989-ben az addigi úgynevezett lapgazda, a Művelődési Minisztérium nevében Glatz Ferenc akkori miniszter a társadalmi változások szellemének megfelelően a lapot előállító szerkesztőségre, a jogilag azt megjelenítő Élet és Irodalom Baráti Társaság nevű egyesületre engedményezte. Ez a jog adásvétel útján került az alapítvány tulajdonába. Az Irodalom Kft.-t az alapítvány és az egyesület hozta létre, a szerkesztőség egyetlen tagjának sincs önálló tulajdona, ilyen jellegű tulajdonlás a szerkesztőségi státútum alapján kizárt. Az alapítvány, csakúgy, mint az egyesület, a szerkesztőséget jeleníti meg.

A lapnak semmiféle párt- vagy államszervi kapcsolatai nincsenek, minden írás a szerkesztőség nyilvánvaló szabad akaratából jelenik meg. A lap szerkesztői nem vállalhatnak munkaviszonyt a közszolgálati médiában, ilyenre pályázatot nem adhatnak be, csak munkaviszonyuk egyidejű fölmondásával. Nem jelentethetnek meg írást olyan témakörben, amellyel a szerzőségen kívül bármilyen más érdekeltségi kapcsolatban állnak, legfőljebb úgy, ha ezt a viszonyt az írás elején az olvasó tudomására hozzák. Szerzőinket ugyanerre kérjük.

A lap tisztán piaci bevételeiből – főként lapárbevételből és hirdetési díjból, valamint az olvasók ezt kiegészítő, törvény szabályozta keretek között felajánlott 1 százalékos adóforintjaiból – tartja el magát. Ez utóbbi a költségvetés töredékét jelenti, erkölcsi értéke azonban kimagasló.

Az *ÉS* hagyományosan helyet ad minden hozzászólásnak és véleménynek, amely érdemi, a vitatott cikk tárgyáról szól, de legfőképpen érvelő, lehetőség szerint közérthető – nyilvánvalóan függetlenül attól, hogy egyetért az alapcikkkel vagy sem. Ami a műbírálati-művészetkritikai írásokat illeti, ezekkel más a helyzet: a lap művészetkritikai anyagait rövidebb-hosszabb időre felkért kolumnisták írják. A műbírálat a fölkért kolumnista értékítélete, nem pedig vitacikk. Ha a kritikus valamilyen tényt illetően téved – NB. ténybeli tévedésről és nem pedig értékítéletről vagy értelmezési kérdésről van szó –, akkor természetesen lehetőség van helyesbítésre.

A szerkesztőség nem közöl szimplán egyetértő cikkeket, dicséreteket pedig végképp nem: az ilyen írásokat a magánlevelezés körében válaszoljuk meg.